

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

08.12.2025

КАРАР

Иске Эсләк
авылы

№ 14

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасе
Әгерже муниципаль районының Иске Эсләк
авыл җирлеге җирләреннән файдалану һәм
аларны саклау» муниципаль программасын
раслау турында

Әгерже муниципаль районының Иске Эсләк авыл җирлегендә җирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 нчы, Россия Федерациясе Җир кодексының 11, 13 нче маддәләренә, 2004 елның 28 июлендә кабул ителгән №45-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасының «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» Законына нигезләнеп, Әгерже муниципаль районының Иске Эсләк җирлегенә Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2026-2028 елларга Әгерже муниципаль районының Иске Эсләк авыл җирлегендә җирләрдән файлану һәм саклау муниципаль программасын» (кушымтада бирелә) расларга.
2. Бу карарны Әгерже муниципаль районының «Иске Эсләк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге мәгълүмат стендында халыкка житкерергә, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматлар рәсми порталында (<https://pravo.tatarstan.ru>), Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<https://agryz.tatarstan.ru>) интернет челтәрендә урнаштырырга.
3. Бу карар 2026 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
4. Бу карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Әгерже муниципаль районының
Иске Эсләк авыл җирлеге
Башкарма комитеты җитәкчесе

Ахметова Г.Г.

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районы
Иске Эсләк авыл җирлеген
Башкарма комитеты карары белән
расланды
08.12.2025 № 14

**"2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының
Иске Эсләк авыл җирлеген
җирләреннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

2025ел.

**"2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының
Иске Эсләк авыл җирлегенә
җирләреннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасының паспорты**

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Җир кодексы, РФ Бюджет кодексы
Заказ бирүче	Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Иске Эсләк авыл җирлегенә башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Әгерҗе муниципаль районы Иске Эсләк авыл җирлегенә башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Иске Эсләк авыл җирлегенә җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаны билгеләнеше	Иске Эсләк авыл җирлегенә җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗәләр	Җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану, бозылган җирләрен торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру өлкәсендә дөүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Әгерҗе муниципаль районы Иске Эсләк авыл җирлегенә башкарма комитеты, Әгерҗе муниципаль районы Красный Бор авыл җирлегенә башкарма комитеты җитәкчесе
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Җир хужаларының һәм файдаланучыларның җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану эшчәнлеген координацияләү Иске Эсләк авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә.
Финансирование чыганагы	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты акчалары, оешмалар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла
Финансирование күләме	Авыл җирлегенә бюджеты: 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум. 2028 ел – 3000 сум

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсеннән хәзерге торышына характеристика һәм төп проблемалар.

Әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше булган жирне куллану башка табигый объектлар - хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыklары белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык тиз арада яки якын киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфракның жимерелүенә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигый комплекста экологик начарлануга китерәчәк.

«2026-2028 елларга Әгерҗе муниципаль районының Иске Эсләк авыл жирлегендә жирләрдән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту файдасына дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче жирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондын зур күләмдә төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохитның барлык экосистема буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр сала. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, экосистеманың берәр буынының дәрәжәсез бозу, ул урман, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ кулланмау, аңа үз файданы гына күздә тотып һәм хужаларча булмаган караш жирнең башкара торган функцияләре бозылуга, табигый үзенчәлекләренең кимүенә китерә. Жирне саклау нәкъ менә рациональ жир куллану тәмин ителгәндә генә нәтиҗәле була ала.

Хәзерге этапта Иске Эсләк авыл жирлегендә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм аның халкының экологик яктан куркынычсыз яшәеше проблемалары жирләргә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирләргә саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә чишү, хәзерге буын кешеләре өчен генә түгел, киләчәк буыннар файдасына да хәл итеп була.

Татарстан Республикасының Әгерҗе муниципаль районының Иске Эсләк авыл жирлегә территориясендә төрлечә рөхсәт ителгән кулланылыштагы жир кишәрлекләре бар. Авыл хужалыгына караган жирләр иң кыйммәтлеләре булып тора. Авыл жирлегә территориясендәге көтүлекләр, культура-техник яктан караганда, күбесенчә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыklар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын да исәпкә алганда, табигый көтүлекләр артык авырлык кичерми. Торак пунктның күпчелек көтүлекләрендә яшел үлән артыгы белән. Территориянең экологик торышы уртача яхшы, әмма рөхсәтсез, стихияле чүплекләр тирә-як мохиткә начар тәэсир итә һәм экологик хәлне тагын да катлауландыра.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм тормышка ашыру этаплары.

Красный Бор авыл җирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенә законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирүчәнлегә һәм контрольдә тотылуы, нәтижәлелегә җирлек территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендәге муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып тора.

Муниципаль программаның максатлары - җирнең һәм туфракның пычрануын, кимүен, деградациясен, бозылуын, юкка чыгуын һәм җиргә, туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук җирләрне рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрнең үзлекләрен яхшырту өчен, уңдырышлылыгын торгызу.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- җирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, җирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- җирләргә инвентаризация үткөрү.

Җирләрне инвентаризацияләү җирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, җимерелүен, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яки максатчан билгеләнеше буенча һәм рөхсәт ителгән файдалануга туры килми торган җир кишәрлекләрен, җирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Өлеге программаны гамәлгә ашыру җирдән файдалануны тәртипкә китерүгә, яңа җир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл җирлегенә инвестиция жәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуңа бәйле рәвештә икътисадның үсүенә, җирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк. Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1). Торак пунктларны төзекләндерү;
- 2). Җирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3). Җирләрне нәтижәле файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Иске Эсләк авыл җирлегә территориясендә җирләрне саклау һәм файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча планлаштырылган чаралар.

№	Чараның атамасы	Финансирова ние һәм аның (мең сумнарда)	Башкаручы	Үтәлү вакыты	Жаваплы
1.	Чокырларның өске сөзәклеген ныгыту	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Җирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
2.	2 Грунтның гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл җирлегә башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлегә башкарма комитеты җитәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Карьердан файдаланучылар	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
4.	Хосусый буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны конкрет милекчеләргә тапшыру.	-	Авыл җирлегә башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлегә башкарма комитеты җитәкчесе
5.	Җирләрдән файдалану чикләрен, линия корылмалары объектларын, юл	-	Авыл җирлегә башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлегә башкарма комитеты җитәкчесе

	челтәрен, чикләнгән файдаланудагы жирләрне, сыйфат күрсәткечләрне куеп, әлеге жирләрнең бердәм банкын булдыру һәм алып бару				
6.	Красный Бор авыл жирлеге торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Авыл жирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум 2028 ел – 3000 сум.	Авыл жирлеге башкарма комитеты	даими	Авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән капланудан саклау һәм зарарлы организмнардан яклау чараларын үткөрү	Жирдән файдаланучыла рның үз акчалары	Жирләрнең урнашуы буенча	даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлеген нәтижәсендә деградациягә, пычрануга, чүпләнүгә, башка тискәре (зарарлы) йогынтылар аркасында бозылуга дучар булган жирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыла рның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар